Frans <u>Oskar</u> Svensson (skrev Oskar med k sedan han flyttade till Finland 20.10.1883)

Född i Kalmar 14 maj 1857 och död i Barösund i Ingå, Finland, 3 mars 1927.

Frans Oskar åkte över till Finland, från Stockholm till Åbo 27 september 1880, för att bli missionär för den svenska metodistförsamlingen. Han åker ut i Åbolands skärgård utan fast anställning eller adress. Han åker omkring i skärgården för att förkunna guds ord. I februari 1883 lämnas det in till redaktionen för tidningen Folkwännen en skrivelse, undertecknad av personer i Korpo, vilka beklagar sig över uppträdandet av kronolänsmannen i socknen gentemot svenska undersåten Frans Oskar Svensson, som vid en av honom den 26 januari 1883 hållen bibel-förklaring blivit hindrad att fortsätta. Då skrivelsen varken till form eller språk var så avfattad att den kunde som sådan införas i Åbo Tidningen berättar redaktionen att de på annat håll har förskaffat sig underrättelse i frågan; Bemälde Svensson vilken uppträtt som ”missionär” i skärsocknarna (idag Pargas skärgård), och därvid genom sitt liv/leverne givit anledning till en mängd berättigade anmärkningar, har slutligen av kronolänsmannen i Korpo blivit inskickad till länshäktet i Åbo, såsom lösdrivare, då han saknat pass och alla dokument, vilka gälla för honom i hans egenskap av missionär: Mannen, en före detta bagargesäll, befanns vid sin ankomst till länshäktet innehava en summa av omkring 100 mark, vilken han genom predikande hopsamlat. Guvernörsämbetet har påbjudit, att mannen såsom lösdrivare bör med kronoskjuts till Sverige översändas.

Han återvänder till Stockholm 16 april 1883 till Maria församling. Hans kallelse i Finland är stark och tar den här gången tar han båten över till Vasa 20 oktober 1883. Där stannar han enligt ämbetsbetyg en längre tid tills han åker söderut till Ekenäs. Han skriver in sig i Ekenäs församling 2 november 1885. Enligt kyrkböckerna var han inskriven i församlingen där till december 1885. Detta bör man ta med en nypa salt, eftersom Frans Oskar Svensson antecknas som ny församlingsmedlem i Metodistförsamlingen i Helsingfors redan 1883. I anteckningarna från 1884 står det att han kommit från Vasa 1883, är bagare och bor på Högbergsgatan.

Församlingsverksamheten i Helsingfors påbörjar officiellt först 1884, då det i årskonferensen i Uppsala i juli 1884 beslöts att metodistkyrkan även officiellt skulle börja bedriva verksamhet i Helsingfors. Uppdraget att grunda en församling i Helsingfors gick till Bengt August Carlson. Frans Oskar är en av de första inskrivna redan föregående år. I något skede i början av 1880-talet hade pionjären, brodern Karl Johan Lindborg, predikat även i Helsingfors och det i fri-församlingens lokal. Troligen har han även i detta tidiga skede besökt Sibbo. Enligt uppgifter skulle Lindborg ha intagit Helsingforsbor och Sibbobor som medlemmar i metodistkyrkan redan i början av 1880-talet, och det innan det fanns någon metodistförsamling i Helsingfors. Karl Johan Lindborg hade själv 1883 blivit kallad till Karleby (Kokkola) för att ta ansvar för församlingen där. Han var verksam där i några år.

I församlingen träffar Frans Oskar den engelska musikaliskt begåvade änkan Frances Louise Parker (f. Ward 15 juni1850 i Birmingham) och de gifter sig 9 februari 1886. Frans Oskar var då 29 år gammal och Frances Louise 35 år. Det nämns i en tidskrift 1885 att en engelska vid namn Frances L Parker hade anslutit sig till metodistförsamlingen i Helsingfors, grundat en sångkör och hon skötte också om musiken i gudstjänstlivet. Hon anslöt sig till församlingen 27 juli 1885. Frans Oskar flyttar, i och med äktenskapet, in hos Frances på Vladimirsgatan 17 (idag Kalevagatan), dock först 1887. Frans Oskar fick rätt att idka handel 1886 under Firma F.L.Parker (enl. Hufvudstadsbladet 30.3.1886). Frans Oskar antecknas i församlingsböckerna som Järnhandlare. De innehar en affär på Västra Henriksgatan 14 (idag Mannerheimvägen) som heter Engelska Magasinet. Frans Oskar byter efternamn till Parker 27 april 1889 (enligt ett

ämbetsbetyg). Engelska Magasinet flyttar 1890 sin verksamhet på Västra Henriksgatan 14 till Brunnsgatan 9, enligt en annons i Folkwännen 20 oktober 1890.

Frances Parker-Svensson har 3 barn från sitt första äktenskap med Alexander Parker: Ebenetzer (f. 14 juni 1874), Edith Mary (senare gift Skogberg f. 18 juni 1875) och Sydney (f. 1 november 1876).

Frans Oskar ber utträde ur Helsingfors Metodistförsamling i oktober 1892 men det är oklart varför. Han hör samtidigt till Finlands Tyska evangelisk-lutherska församling, var han varit inskriven sedan 22 januari 1886.

I januari år 1896 besluter Metodistförsamlingen i Helsingfors att vända sig till trosfränder i England och Amerika med en insamling för kyrkbygge i Helsingfors. Frances Parker, som var en i Helsingfors bosatt engelska och som tillhörde församlingen, åtog sig uppdraget att föranstalta denna insamlingskampanj. I juni år 1897 köpte man gården och tomten i hörnet av Georgsgatan och Vladimirsgatan 4 (idag Kalevagatan). Före detta hyrde metodistförsamlingen en lokal på Georgegatan 12.

Brodern Karl Johan Lindborg verkar i Lovisa, 70 km öster om Helsingfors åren1894-1897. Torsdagen 8 augusti 1895 predikar Karl Johan i Metodisterna bönehus ”Lagerstams gård” i Lovisa. Sång med orgelackompanjemang av Fru Parker från Helsingfors. Följande dag är det Karl Johans dotter Esther som sjunger och spelar gitarr.

Längs kusten västerut från Helsingfors utbreder sig en vidsträckt skärgård, rik på omväxlingar, från de innersta grönklädda holmarna till de nakna klipporna i det yttersta havsbandet. Efter en båtresa på 3-4 timmar kommer man till Barösund, i Ingå socken, vida berömt för sin skönhet, vilken även hit lockat talrika sommargäster. Trafiken upprätthölls av ett stort antal mindre ångbåtar som Onni, Ilma, Ahkera och Hebe.

Firma F.L. Parker upphör 1895 och i samband med det byter Frans Oskar sitt efternamn tillbaka till Svensson (enligt en annons han själv lagt in i Finlands Allmänna Tidning 1895 men enligt ett ämbetsbetyg 1896). Oskar tar med största sannolikhet strax därefter en ångbåt till Barösund. Redan 6 november 1896 finns det en annons i Västra Nyland att han där säljer litterära arbeten, bl.a. biblar. Han flyttar 26 juni 1898 sin adress till Ingå. Han blir medlem i Ingå församling 6 juli 1898. Han registrerar varumärket F.O. Svensson i Ingå 14 juli 1898, och öppnar en Lanthandel i Ingå socken. Det måste ha varit hos Sommardahls, där han hade en filial ända fram till 1925.

Filialen hos Sommardahls låg i Tostholm by på Svartö norra sida på fisketorpet Simpudds marker. Erik Adolf Sommardahl arrenderade marken av Johan och Augusta Boström 1895 på 50 år. Erik dog 6 september 1924 och änkan till Johan, Augusta Boström lade fiskelägenheten till försäljning via auktion 23 oktober 1924. Det köptes av två av Erik Sommardahls söner, Erik William och Adolf Waldemar Sommardahl. I samma bod fortsatte handlaren Karl Johan Lundén med en butiksfilial som enligt en tidningsartikel var verksam åtminstone ännu 1928.

Vad som fick Frans Oskar att flytta till Barösund är oklart, men tiden kring sekelskiftet var nationalromantikens tidevarv med bland annat karelianismen som en strömning i tiden. Kanske man på finlandssvenskt håll drogs till det ”riktiga” svensktalande folket ute i skärgården? Bland dem som köpte in sig i skärgården finns säkerligen fall där dylika motiv kan ha haft sin inverkan. Under 1900-talets början inträder en period som man kunde kalla de stora köpens tid. Den gynnsamma ekonomiska utvecklingen i Finland förde med sig, att det speciellt i Helsingfors uppstod en ny överklass som hade råd att köpa upp stora områden ute i skärgården.

Frans Oskar hade antagligen kunnat skrapa ihop en liten förmögenhet med järnhandeln i Helsingfors. Järnhandlarna hade goda tider i Helsingfors i slutet av 1800-talet.

Magistraten i Helsingfors får 17 april 1901 dokument angående en boupptecknin och arvskifte efter Frances förra make Alexander Parker som dött 21 april 1877. Dottern Edith Mary Skogberg kräver en utredning över sin arvslott eftersom hon anser att modern bortslösat större delen av faderns efterlämnade bo. Envar av de tre barnen får en summa på 15 677,33 mark efter att moderns andel avdragits. Vid detta tillfälle levde Frans Oskar och Frances Louise redan separata liv och bodde åtskilt, Oskar i Barösund och Frances troligtvis kvar på Vladimirsgatan i Helsingfors. Äktenskapet mellan Frans Oskar och Frances Louise är barnlöst och slutar, efter 19 års äktenskap, i skilsmässa 18 april 1905. Frances Louise Parker återvände senare till England där hon dör 1 januari (antagligen fastställd) 1929, 79 år gammal.

Farleden genom Hycklesund är en av de mest trafikerade lederna i Finland och man kan nog anta att Frans Oskar ganska fort började snegla på ett lämpligare ställe för sin affärsverksamhet. Han började i något skede förhandla med Jutans gård om ett lämpligt markområde invid denna farled. På Jutans gård träffar han Agnes som jobbar som piga där. Redan i maj 1906, ca 1 år efter skilsmässan från Frances, utlyses förlovning i Barösund mellan den då 49 årige Frans Oskar Svensson och den 20 årige pigan Agnes Maria Alfhild Qvarnström (f. i Tenala 2 november 1885). De gifter sig 31 maj 1906. Första barnet, sonen Oskar Thorolf föds 17 september 1907 (d. 20 mars 1994).

Oskar får arrenderar mark av Jutans gård och bygger Oskarsberg. Det blir en större vit villa synlig i Barösunds farleds landskap. Vid stranden byggs en bastu och en ordentligt stadig brygga där ångbåtar kan lägga till. Oskar blir nu handelsman även på Oskarsberg och i en röd byggnad vid bryggan öppnar han en handelsbod. Han har också möjlighet ett utveckla sin affärsverksamhet. Han grundar ett pensionat med lägenheter i huvudbyggnaden och några separata stugor på tomten. Lägenheterna och stugorna hyrs ut för kortare eller längre perioder, främst åt sommargäster. Han ordnar även andliga möten på Oskarsberg. Familjen bor inte själva i huvudbyggnaden utan i ett mindre hus på gården, åtminstone sommartid (möjligtvis bor de i någon av lägenheterna vintertid). Oskar börjar marknadsföra pensionatet på våren 1907. Han lyckas ordna så att ångbåtarna börjar lägga till vid Oskarsbergs brygga. Man brukar ju vilja flytta in till julen så kanske makarna Svensson får fira första julen på Oskarsberg 1906.

Paret Oskar och Agnes får i rask takt barnen Karl Bertel 14 juli 1909 (d. 18 januari 1997), Nils Helge Gunnar 6 september 1911 (d. 7 november 1957), Carin Maria 6 april 1913 (d. 4 september 2006), Mary Elisabeth 23 mars 1915 (d. 19 april 1991), Gunnel Maria 26 november 1916 (d. 18 maj 1921) och Oskar Holger som föds 30 januari 1918. Oskar Holger dör 15 april 1918 endast 2,5 månader gammal.

Modern Anna Lisa flyttar till sonen Frans Oskar i Barösund i Finland (troligen något tag mellan 1906-1908) och avlider där 90 år gammal 15 januari 1916.

En rik änka och sommargäst från Helsingfors, Augusta Jonsson fattar 1916 tycke för den lilla 3-åriga flickan Carin Maria, Hon vill bli fosterförälder åt henne. Oskar och Agnes ser det nog antagligen som det bästa alternativet för att flickan skall få ett bra liv, så de går med på arrangemanget. Föga kan de ana att Augusta kommer att bryta kontakten med familjen. Agnes hinner före sin död träffa Carin en sista gång i Helsingfors. Agnes dör plötsligt 1 november 1918 i hjärnslag, dagen före sin 33:dje födelsedag. Oskar blir lämnad ensam i sorg med 6 små barn, där den äldsta, Thorolf, är blott 11 år gammal.

Efter Agnes död gifter Frans Oskar om sig med Alina Gustava Bäckström (f. 21 april 1876 d. 11 augusti 1934) som från tidigare har ett utomäktenskapligt barn vid namn Julia Alina (f. 24 november 1909). Vigseln sker 24 juni 1920. Vid vigseln är Frans Oskar 63 år och Alina Gustava 44 år. De får inga gemensamma barn. Julia, med smeknamnet Jullan, byter dock efternamn från Bäckström till Svensson 15 maj 1926.

Tragedin slår till igen hos familjen Svensson 18 maj 1921 då lilla Gunnel Maria dör, 4,5 år gammal. Det blir begravning på Ingå kyrkogård 22 maj 1921. Det blir antagligen en lång och dyster roddfärd från Barösund till Ingå. Roddbåt är den enda fortskaffningsmedlet som familjen äger. Det andra alternativet är att kyrkan ordnar transport med häst och likkärra från Ingå hamnen i Bastubacka på fastlandet där det finns en väg som leder till byn, men det alternativet skulle kännas ologiskt då man kan ro ända upp till Ingå. Barösund var länge tillgängligt endast sjövägen då en väg från Fagervik mot Barölandet länge saknades. Man tog sig fram i roddbåtar med liten kapacitet för hushållsprodukter.

Frans Oskars handelsfilial hos Sommardahls upphör 8 januari 1925 och samma år byggs metodistförsamlingens kyrka, Taborkyrkan, i Ingå station.

Den unga författaren Henry Parland tillbringade sommaren 1926 tillsammans med sin familj och mormodern Marie Sesemann hos familjen Svensson på Oskarsberg. I ett brev till sin vän Sven Grönvall 18 juni 1926 skriver han följande om Frans Oskar; Bredvid oss bor vår värd, en pingstvän som sjunger psalmer. I ett brev till väninnan Edith skriver han 18 juni 1926; Vår värd, en pingstvän, sjunger som bäst sin aftonbön (vesper/aftonmessa). Han bor i stugan bredvid. Sången är lång, utdragen och monoton, samt ljuder som någonstans avlägsen åska.

Frans Oskar dör 3 mars 1927**,** 69 år gammal, och blir begraven på Ingå kykogård 13 mars 1927. Vid bouppteckningen 23 maj 1927 visar det sig att hustrun och barnen blir nästan helt arvlösa. Frans Oskar hade enligt sägen ingått ett arrendeavtal med Jutans gård där enligt villkoren marken och alla byggnader på området vid hans frånfälle skulle återgå i sin helhet till Jutans gård (detta var kutym vid arrendeavtal i skärgården i början av 1900-talet). Enligt en annons 5 juli 1927 skulle lösegendomen säljas på auktion 11 juli 1927.

Alina, Thorolf, Bertel, Gunnar och Mary blir kvar i Barösund några år efter Oskars död. De får säkert bo kvar i en av de små stugorna på Oskarsberg. Huvudbyggnaden hyrs av Aina Wikstedt som drev ett pensionat där åren 1927-1969.

Alina Gustava Svensson

Änkan Alina flyttar 1 december 1930 till Helsingfors, var hon avlider 11 augusti 1934, 58 år gammal.

Oskar Thorolf Svensson

Thorolf flyttar som ogift från Ingå till Sjundeå 13 november 1931 då han är 24 år gammal. Han börjar jobba hos sin kusin Apotekaren Cyrus Lindborg. Apoteket låg delvis i Virkby och delvis i Sjundeå, med andra ord mitt på gränsen, så därför är Thorolf skriven i Sjundeå. Han flyttar efter Cyrus död vidare till Lojo 23 december 1944, fortfarande ogift. 29 januari 1945 flyttar han till Helsingfors, där han avlider 20 mars 1994, 86 år gammal. Han hade aldrig, varken hustru eller barn. Han brukade under somrarna hyra in sig som sommargäst på Oskarsberg.

Karl Bertel Svensson

Bertel flyttar till Helsingfors 1 december 1930. Han gifter sig med Berta Sundholm och får en dotter, Marianne. Han avlider 18 januari 1997, 87 år gammal. Hela hans arbetskarriär var på Helsingfors Telefonförening.

Nils Helge Gunnar Svensson

Gunnar flyttar till Helsingfors 1 december 1930. Han får jobb på Helsingfors telefonförening. Han gifter sig med Judith Sundholm (Bertas syster) och får barnen Birgitta Margaretha och Christian Nils. Han avlider 17 november 1957, 46 år gammal, i sviterna efter en misslyckad operation av en hjärntumör.

Carin Maria Holm (f. Svensson fd. Jonsson)

Antecknad som utflyttad från Ingå till Helsingfors så sent som 9 september 1931, 18 år gammal. Hon gifter sig med Evert Holm och de får barnen Benita Margareta och Christian Evert. Hon avlider i Ingå 4 september 2006, 93 år gammal.

Carin Maria var 13 år då Oskar dog och bodde sen hon var 3 år hos sin fostermor Augusta Jonsson i Helsingfors. Vid vuxen ålder söker Carin Maria upp sina syskon och de håller alla god kontakt med varandra.

Mary Elisabeth Svensson

Mary flyttar till Helsingfors 1 december 1930 var hon avlider 19 april 1991, 76 år gammal. Hon hade aldrig, varken make eller barn.

Julia Alina Granroth, född 24 november 1909 (f. Bäckström fd. Svensson)

Flyttar 10 december 1929, under släktnamnet Svensson vilket hon fått rätt att använda, till Helsingfors.

Av syskonen är Carin Maria den enda som flyttar tillbaka till Ingå. De övriga återvänder till sin barndomstrakt Barösund endast under sommarmånaderna.